

SZERKESZTŐSÉG
és
KIADÓ HIVATAL

hová a *dolgozatok*
és *előfizetési pénzek*
küldendők:

Kolozsvár, Ref. Theologia
2. számú lakás.

VASÁR NAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

Az erdélyi ev. ref. egyházkerület „egyházi értekezlet”-e támogatásával
Szerkesztik:

Nagy Károly, Vajda Ferencz,
ref. theol. tanár, felelős szerkesztő. sz.-lónai pap, főmunkatárs.

Megjelenik minden vasárnap egy íven.

Előfizetési ár:

Egy évre . . . 4 korona Negyedévre . . . 1 korona.
Félévre . . . 2 korona. Egy szám ára . 10 fillér.

Az áldás.

Jakab apostol közönséges első levele, első részének 17. 18. versében így tanít: «Minden jó adomány és minden tökéletes ajándék onnan felül vagyon, mely leszáll a világosságnak Atyjától, kinél nincs változás, vagy változásnak árnyéka. Ki az ő akarata szerint szült minket az igazságnak beszéde által, hogy lennénk az ő teremtet állatainak némi nemű zsengejük.» Gondoltál-e ezekre a szavakra, magyar földmives testvérem, midőn kalongyáidat behordottad, csűrődbe rakod, meggondoltad-e, hogy, mint a mezőnek minden fűszálát: úgy a te gabonádat is a világosságnak Atyja adta, Ő tartotta meg, hogy a kenyérnek botja ki ne essék a te kezedből.

Ha talán földi gondjaidban ezt elfelejtetted volna: ime, az evangélium szerint református egyház most erre emlékeztet tégedet, midőn az új búzának zsengejéből urvacsorát oszt neked. Egy hálás, szép rendtartása ez a mi anyaszentegyházunknak. Föld anyánk, fáradságos munkánk, szorgalmunk után, megadta az áldást; az isteni gondviselés azt megtartotta. Ha szívünket öröm és boldogság érzete járja át, hogy mentve vagyunk egy évnek emésztő gondjaitól, mert megvan a mindennapi kenyér: úgy a mi lelkünkben hálás érzelmeknek kell feltámadnia, hogy megköszönjük a jót, az áldást, a mit Isten kegyelméből nyertünk. Az új búzakenyérből való urvacsora osztás, ennek a hálás, kegyes érzelmeknek a kifejezője. Van abba valami megkapó, valami szívhez szóló, mi még a fásult lelket sem hagyhatja érintetlenül.

Kain, midőn az Isten az ő mezei veteményét megsokasította vala, tüzet rakott, arra egy kéve gabonát tett és a földnek gyümölcséből ál-

dozott Istennek. Másképpen nem tudta megköszönni az áldást, csak úgy, ha annak füstjéből vissza ad valamit az áldások adójának. Kainnak e cselekedete, minden gonoszsága mellett is, jelentőség-teljes, mert látszik belőle, hogy hálás akart lenni. A zsidó vallásban nagy szerepet játszott az áldozat; de annak különféle nemei mind a nép hálás érzelmeinek voltak kifejezői. Jött Jézus Krisztus. Az ő evangéliumában már nincs helye az áldozatnak, mert Isten semmi nélkül nem szükölködik. «Irgalmasságot kívánok és nem áldozatot» — így tanított Jézus. (Mát. XII 7.) A mi azt jelenti, hogy Isten előtt egyedüli kedves áldozat a szívnek tisztasága, békessége, irgalma, könyörülő szeretete.

Ha tehát, mi az Istentől nyert áldást meg akarjuk köszönni, tőlünk is ezt a keresztyéni irgalmasságot kívánja a jó Isten. Az Istennek az emberiség iránti nagy szeretetét, gondviselő kegyelmét sehol, semmiben nem láthatjuk inkább, mint a földnek áldásában. Éppen azért ref. egyházunk ehhez a kézzel fogható, szemmel látható, isteni szeretet zálogához kötötte egyik urvacsora osztását. Az új búza kenyéri urvacsora tehát az Isten szeretetének záloga, hogy a látható dolgok által, láthatatlan érzelmek, gondolatok támadjanak az emberi kebelben: a hálának, bünbánatnak, a szeretetnek, az élő hitnek érzeményei. Isten ezekben gyönyörködik és nem a füstölgő áldozatokban, mint a pogány népek és a zsidók tették, de nem is az égre tekintő: Uram, Uram kiáltásokban, mint a baptisták teszik. Minket az igazságnak beszéde által újjászült, hogy lennénk az ő teremtet állatainak néminemű első zsengejük.

Első zsenge vagyunk-e vagy nem, ez a kérdés? Azt értem ezalatt ragaszkodunk-e elég szí-

goruan a Jézus tudományához és Isten akarata szerint élünk-e? Legyünk őszinték, mert, a ki azt mondja, hogy ő benne álnokság nincsen, megcsalja önmagát. A bűnbánati hét mindenik ref. egyházban kihirdettetett. Némely helyt naponta kétszer, máshelyt csak egyszer harangoznak. Van olyan hely, a hol talán még nem is harangoznak. De, hát elmennek-e a hivek hálát adni a templomba, és készülnek-e az urasztalához? Elszomorító feleletet lehetne adni erre a kérdésre csupán. Eljő a nagy nap. Megterítve áll előttünk a szeretet asztala. Megjelennek-e ott anyaszentegyházunk tagjai, hogy Isten iránti hálájukat kimútasák, hitőket nyilvánosan is megpecsételjék? Nagyon kevesen. Pedig mindenki nyert áldást Istentől, s mégis milyen kevesen köszönik meg.

Nem jó szokás ez atyámfiai. Az új búza kenyéri urvacsora osztásról senkinek se szabadna elmaradni. Jusson eszetekbe, hogy minden áldás Istentől száll alá, és járuljatok minél nagyobb számmal az ur asztalához!

Székely Ferencz.

Beszélgetés.

IV.

Mit foglalnak magukban az evangéliumok? Az egyház legrégebbi irott okmányai. Az üdvösség elnyerése.

Arról tehát, hogy olyan pontos elbeszélések volnának az evangéliumok, mintha pl. 1870-ben valaki — szemtanu — leírta a német-francia há-

borút, nincs szó. Igaz, hogy azok magva az apostolok és apostol tanítványok elbeszélései. De azok nem egymással összefüggő, teljes egészet képeznek, hanem egymással jól, rosszul összefüztött nem időrendben egymásután következő események, tanítások. A melyek az első leírástól kezdve különböző betoldások, kihagyások és javítások után jutnak el a mostani formájukig.

És nem mondhatjuk, hogy a Jézus nyilvános életének minden története fel volna véve akár egyik, akár másik, akár egygyüttvéve mind a négy evangéliumba is, a mint az látható a János evangéliuma végén levő megjegyzésből; hanem úgy látszik csupán az van összeszedve, a mi a Megváltó idvesség szerző mánkásságának alkotó, kiegészítő részét képezi.

És nem mondhatjuk meg, mert nem tudjuk, hogy ki volt az, a ki az evangéliumoknak más formáját adta. Az elmondottakból az önként következők. De nem is akarnak azok a könyvek úgy fellépni, mint egy írónak a művei — a felirások nem azt mondják *Máté*, *Márk* stb. evangéliumai, hanem *Máté*, *Márk* írása szerint való evangélium — azaz *Máté*, *Márk* stb. után — az *azok tanítása* — írása — után készült evangélium.

Hátla nem történeti okmányok az evangéliumok, még azt sem tudjuk, hogy kik írták és igen valószínű azt sem, hogy mikor — mik tehát azok? Miért vannak az új testamentumban, miért tartjuk őket oly nagy becsben? Azok semmi egyebek, mint a keresztyén *egyház lényegének — öntudatos ép fejlődésének — Jézusról vallott hitének* irott okmányai. Tehát nem történeti igazsá-

TÁRCSA

Temetésre szólítottak.

Temetésre szólítottak,
Temetni egy szegény embert;
A kit egész életében
A sorsnak mindkét keze vert.

Mikor hívtak elmondották,
Milyen szép volt a halála!
Ismeretlen vendég gyanánt
Mosoly szállott ajakára.

Mintha csak elröppent volna
Greczájáról minden redő;
Homlokán sem volt látható
Az a régi sötét felhő.

Himulása nem volt nehéz,
Nem vergődött kinek ágyán;
Csak elaludt szép csendesen,
Mint a gyermek anyja karján . . .

Szegény koldus szép halála
Egy palotába eljutott,
A melynek büszke lakója
A pénz és a kincs rabja volt.

És a temetésre eljött
Kikisérte azt a Lázárt;
A kinek a haláláért
Od'adhatná kincses házat.

Ferencz Samu.

A hálátlan fiú.

— Rajz. —

Nem hazudott a gombási öreg mester, mikor Tót Péter János fiáról azt mondotta, hogy nagy esze van annak a fiúnak.

Tót Péter uram pedig nem nagyon örült ennek a dicséretnek, nem bánta volna, ha kisebb ésszel áldotta volna meg az Isten azt a fiút, hanem inkább adott volna neki szélesebb vállat, erősebb karokat, mert a János olyan vékony czingár legényke volt, mint a tisztartó ur Jenőkéje, aki selyem paplannal takarózik, meg cukrot eszik.

got beszélnek el, hanem azt, hogy azokat, a mik megtörténtek, miképen fogták fel — miképen hitték. Így érthető, hogy miért van négy evangélium — így érthető, hogy miért készülnek oly hosszason, így érthető ez is írása szerint való evangélium. Ezek a keresztyén egyház — jól megértjük *egyház* — legrégebbi irott okmányai — a melyeknek épségben tartása felett nem egyesek, hanem maga az egyház örökösök. Mert más írások is vannak ebből az időből, a mint a tudósok állítják — Jézusról való elbeszélések, tehát evangéliumok. — Levelek apostolok tanítványaitól — de azokat az egyház nem fogadta be, minthogy a közhírt nem a kellő formában fejezték ki.

Ebben a tekintetben a négy evangélium egymástól igen jellemző sajátosságok által különbözik, a mely sajátosságok egy figyelmes olvasás után azonnal szembetűnnek,

Egy más alkalommal, ha kívánni fogják elmondom e különbségeket is, hanem addig kérem, gondolkozzanak azokról, a miket mondtam és hogy további tanításomat jobban megérthessék, olvassák az evangéliumokat, de olvassák figyelmesen és mikor olvasni akarják minden egyéb gondjukat tegyék le s gondolják, hogy a templomban vannak és ahhoz illő érzelmekkel olvassák.

Hanem akár kívánják, hogy folytassam a tanítást, akár nem, legyenek abban megnyugodva, hogy az idvesség nem függ attól, hogy a bibliában akár csupán az evangéliumokban minden szó, minden betű, minden elbeszélés igaz-e vagy nem, úgy történt-e meg a mint elé van adva, vagy nem, vagy egyáltalában megtörtént-e vagy

sem? Sem attól, hogy mi azt hisszük-e vagy nem? Vagy hogy miként hisszük? Az idvesség — egyedül csak attól függ: *hogy vajjon igyekszünk-e mi arra magunkat méltóvá tenni?* Akarjuk-e, hogy az Isten irgalmát megnyerhessük? Gondolatokban, szóval cselekedettel nem vetkezünk-e?

Az evangéliumokban csak az alap van lerakva, mint Pál mondja, mint jó építő mester, fundamentumot vetettem — az evangéliumok csak a mag, mivel Jézus maga nem akar egyéb lenni csak magvető és bizony e mag az elhínteknek csak egy negyed része. A többi? a mint a magvető mondotta, elvitték az okatlan állatok azok tudták mire való, eltaposták a gondatlan emberek, azokat nem érdekelte az aratás, megölték az érzéketlen kövek, ki tudná azokat megmivelni? elfojtották a tövisek, hisz anynyi van, hogy nem lehet kiirtani. Hanem ez épen elég azoknak, a kik igazán kívánják *lelköknek békeségét és Istennel való egyességét.* Mert a mag csiraképes — igaz, hogy először csak fűvet nevel, de azután szárba szökken, azután kalászt hoz és terem némelyik 30 annyit, némelyik 60 annyit, némelyik 100 annyit. Boldog az, ezerszer boldog, akinek a szára, mint a jó termőföld, ugy fogadja e drága magot.

Valler József.

(Vége.)

Hiába mondta neki a mester, hogy az Istennek nagy kincse az az észbeli tehetség; Tót Péter mindig csak azt mondta reá, hogy erő kell a kapáláshoz, nem ész. Én nem ismerem a betűt, de vágok olyan rendet, hogy irigykedve tekinthet reá bárki is. Erő kell a parasztnak nem tudomány.

Már pedig az a fiú nem kapanyélre termett — okoskodék a mester — penna való a kezébe, könyv a hóna alá. Nagy tehetség van a fiúban, meglássa, meglássa micsoda dicsőséget, tisztességet hoz az majd a Tót családra.

És a mester addig beszélt, addig beszélt míg csakugyan elcsavarta a fejét Tót Péter uramnak és a Jankó fiút beszállították a kollegiumba, hogy hát csináljanak belőle urat, mert hát mégis csak elgondolta, hogy szépen fog az hangzani, hogy Tót János ur, akinek minden nemzetsége csak «kend» volt.

... És nem hazudott a gombási mester, mikor azt mondta, hogy nagy esze van a fiúnak. Kitűnően tanult. El-el mondogatta Tót Péter uramnak, lássa milyen kitűnő fia van, mondtam, ugy-e, hogy nem kapanyélre termett.

Hát még mikor először prédikált Gombáson. Százszor többet ér, mint az öreg tiszteletes, mondta az egész falu. Meg is hívták jó előre papnak, ha az öreg lehunyja szemeit.

De hát Tót Jancsi azt mondta erre, hogy ő

belőle nem egy nyomorúságos pap lesz. Ő belőle olyan lesz, hogy akár miniszterségig is felviheti.

Hanem az öreg Tót Péter mindig csak azt mondta reá, hogy sohasem bírom én azt ki. Elmegy a házam, de még a földcském is eluszik. Sok pénzt elnyél az a tudomány.

— Visszajön az százszorosan — ha kitanul az a fiú győzte meg a mester.

És a Jancsi jól tanult, azt írta egyszer az apjának, hogy két esztendő múlva fiskális lesz, de még addig sok pénz kell, mert pénzért adják a tudományt. Csak küldjön édes jó apám, majd visszaadom én ezerszeresen.

Az öreg Tót Péter küldött. Eladta a házat, elküldte az árát, hogy vegyen rajta tudományt a fia.

Aztán megint írta a Jancsi, hogy már csak egy esztendő kell, aztán édes apámból is urat csinállok. Csak még addig pénz kell, küldjön édes jó apám, visszafizetem milliomszorosan.

Az öreg Tót Péter a földcskéjét is eladta, elküldte annak is az árát, hogy legyen ur a fiából.

Nem volt már semmije az öreg Tót Péternek a világon; mind elnyelte a fia tudománya. Idegen vaczokban kellett ősz fejét nyugalomra hajtani. Más barázdáján, napszámos munkával kellett megkeresni a mindennapi kenyeret, pedig de kemény volt már öreg, törődött testének a

Hussiták urvacsorája csata előtt.

más rideg vaczka, be nehéz volt már reszketős karjának a napszámos munka. De várt, de türt. Ur lesz az ő fia, majd visszaadja az a házat is, a földet is, a tehenet is.

Jött is a levél Jancsitól, hogy holnap teszi a nagy vizsgát. Csak még most küldjön pénzt, aztán nem kell többet soha. Ezután ő fog adni, boldogok lesznek mindaketten.

Az öreg Tót Péternek csorgott a könnye, mikor elolvasták neki azt a levelet. Aztán kitört belőle a keserűség, hogy írják meg annak a fiúnak, hogy ő már egy nyomorult koldus, ő már azt várja, hogy fizesse vissza, amit eddig adott, de azzal se késsen sokáig, mert éhen hal, ha sokáig késik.

És nem kapott több levelet Tót Péter, várt, várt, hogy mikor jön érte az ő ur fia. Nem jött. Levette a betegség. Nem volt, aki ápolja. Csak az öreg mester nem hagyta el. Biztatta: eljön, bizonyosan eljön. Én is irtam már neki levelet. Nem jött. Hanem eljött helyette a jó Isten és magához vette Tót Pétert, hogy ne szenvedjen itt e földön. A mester ezt is megírta egy levélben a fiának.

Már künn volt az öreg Tót Péter koporsója az udvar közepén, az öreg mester már reá is kezdte az éneket, mikor befordult egy czifra kocsi az udvarra.

Megjött az ur fia, megjött a fiskális fia a megboldogultnak, mondogatták az emberek.

Csakugyan az volt. Egy nagy koszoru volt a kezében, hosszú fehér szalagjára aranyos betűkkel volt reá nyomva:

«Gyermeki hálája jelül — a szerető fiu!»

Az emberek pedig elkezdtek sugdosódni egymás közt: bizony drága lehetett az a koszoru, jaj de szép, — de mégis jobb lett volna szegény öregnek életében egy darab kenyér.

Az öreg mesternek — a mint meglátta ezt a pompás virágkoszort — tele gyült könnyel mind a két szeme, aztán keserű hangon így szólott önmagában:

— Hát ilyen a te hálád, te, te hálátlan rossz teremtés! De hiszem azt az igazságos jó Istent, hogy megfizet neked is, a mint megérdemled!

Aztán elment tekintetes Tót János fiskális ur mellett, mintha soha se látta volna. Az ugyan nyujtogatta felé a kezét, de ez a becsületes öreg mester az ő tiszta kezével nem fogta meg azt a kezét, a mely koldusbotot nyomott az öreg édes apja kezébe, meghagyta halni éhen és a koporsójára tesz egy czifra koszort — hála fejében

(Érkávás.)

G. Diószeghy Mór.

Isten igéje. Az életnek kenyere.

János evang VI. rész.

A «Vasárnap» 26. számában ismertettem — ugyanezen czim alatt — a Szentírásnak azt a sokat vitatott nehéz, de mélységes és gyönyörűséges fejezetét, a mely a János-féle evangélium VI. részét képezi. Azt a fejezetet, melyről az Idvezítőnek nemcsak akkori tanítványai mondták: «Kemény beszéd ez, kicsoda hallgatja ötet?!» hanem a mely miatt azóta is az évszázadok során «sokan az ő tanítványai közül hátra állának és nem járnak vala többé vele.» Akkor megirtam — kérlek: keressétek elé és olvassátok el még egyszer! — hogy miért botránkoztak mng benne és beszédében hallgatói. Azért mert «*testi értelemben*» vették az ő szavait.

Hogyne botránkoztak volna meg ilyenformán, mikor ők elfogyhatatlan «mennyei Mannát» kérnek eledelül, Jézus pedig azt mondja: «Én vagyok amaz élő kenyér, ki mennyből szállottam alá. Ha valaki eszik e kenyérből: él örökké; a kenyér pedig, a melyet én adok, az én testem, melyet én adok e világ életéért»?! Hogyne fordultak volna el tőle, mikor újra erősíti: «Az én testem bizony étel, és az én vérem bizony ital» s «ha nem eszitek az ember fíjának testét és nem ijándjátok az ő véré: nem leszen élet tibennetek?!»

Megigértem volt, hogy később reá mutatok: miként kell Jézus e szavait «*lélek szerint*» érteni, a mint ő maga is kívánja. Ma éppen alkalomszerű. Ma éppen meg van terítve számunkra az Úrnak szent asztala. Rajta az új búza zsengeje; rajta az Ur teste és vére. És az Ur szava szól, igéje hív, int: «A ki eszi az én testemet és issza az én véremet: örök élete vagyon annak; az én bennem lakozik és én is abban»

Kedves olvasóim! Krisztus ime, magát kenyérnek mondja.

Kenyér: ez annyi mint táplálék, annyi mint eledel. Minden a mi él — táplálékra szorul. A növény, az állat táplálkozik a mig él. Testünknek is kenyérre, táplálékra van szüksége. Ha kenyérünk, táplálékunk megfogyatkozik: erők fogy, sorvadunk; ha végkép elfogy: éhen veszünk, meghalunk. Hogy fennálljon a testi élet táplálkozásra van szüksége.

És a lelki életnek?! Annak az életnek, melyet a test mulandó életével szemben örök életnek nevezünk?! Ah! bizony, ez is elsorvad az ő eledele, az ő kenyere nélkül; ez is eleped ez az ő szomjatoltó vize nélkül! Lelkünk szomjuhozik, lelkünk eseng: «Uram adjad nekünk mindenkor e kenyéret!» És Jézus szól, felel: «Én vagyok az életnek ama kenyere; — én vagyok amaz *élő kenyér!*»

A ki földi kenyérral táplálkozik földi életet él. A ki örök életet akar: annak amaz élő kenyérral kell táplálkoznia, mely a mennyből szállt alá

Élő kenyér! Igen Jézusunk azt mondja: «Mi-

képpen elbocsátott engemet amaz *élő* Atya és a miként én is az Atya által élek: úgy a ki engemet eszen, él az is én általam.» Ime Jézus nyiltan vallja, hogy az ő élete amaz élő Atya által van s a ki az Atya ezen életében részesedni akar, annak őt kell ennie

Jézus is táplálkozik. Az ő mindennapi eledele az, hogy «cselekedje annak akaratát, a ki őt elküldötte»; az ő eledele az, hogy az Istennek akaratját cselekedje. Ez által él soha el nem muló örök életet. Ezen örök életben akar részesíteni minket is és az egész világot; azért ajánlja magát nekünk eledelül az örök életé: a mennyei kenyéret, melyből a ki eszik soha meg nem éhezik. «A beszédek, melyeket én szólok néktek — lélek és élet!»

A beszédek! Igen az Isten szent igéje, kijelentése, az ő örök evangéliuma: ez a lélek és élet. Ezzel kell táplálkoznunk, mert ez magától az élő Atyától jön s ez által élek én is — mondja Jézus.

De mintha figyelmeztetni akarna, hogy ez isteni lélekkel és étellel való táplálkozás, az örök élet beszédének eme kenyérével való élés — nemcsak e beszédeknek *hallása és hallgatása*. Mert lám, Ő benne is az Ige testté lett: azaz nemcsak hallja amaz élő Atya beszédét, kijelentését, akaratát hanem az neki testvé és vérévé lett, mint a kenyér és a víz testünkkel és vértünkkel lesz nekünk, kik azzal táplálkozunk. Azért nem azt mondja tanítványainak: «hallgassátok a beszédeket!»; hanem mélyebben, erősebben, szinte megdöbbenően szól: «Egyétek az én testemet, igyátok az én véremet!» Mintha mondaná: Nem csak azt akarom, hogy hallgassatok engem, hanem azt hogy én ti bennetek éljek és ti én bennem lakozzatok. Azt akarom, hogy az Atyának amaz élete, mely én bennem lakik, az ő akarat, mely nekem testemmé, véremmé vált: az ő kegyelme, e világhoz való nagy szeretete, könyörülő irgalma a bűnösök iránt, békéje, áldása, idvessége a tiétek is legyen. Nem úgy, hogy csak halljatok róla, hanem úgy hogy lelketekbe úgy belenőjjön, mint a a hus és vér testeitekbe.

Kedves olvasóim! Értitek-e már, hogy mit tesz Krisztus testét és véré: enni és inni és hogy kell azt «*lélek szerint*» érteni?!

És még egyet. Bizonyára tudjátok, hogy a szentírás az *anyaszentegyházat* Krisztus testének nevezi. Nem ok nélkül; mert az egyház a benne élő és ható Krisztus által ugyanazon kegyelmi ajándékokat kínálja nekünk, melyek Krisztusban testté lettek. A ki azért elfordul evangéliumi ref. egyházunktól, vagy annak áldásaiban részt venni elmulasztja: az az ő lelkének eledelét vonja el. Meg is látszik rajta hamar a sorvadás, elközelget halála: békétlenség, rosszindulat, bűn, harag, szeretetlenség és megátalkodott gonoszság. S ha elközelgett a vég, ha halandó teste nem veszi már be a földi kenyéret s teste sirba rogy: nem is lesz neki örök élete, mert nem táplálta lelkét amaz élő mennyei kenyérral, mely — a Jézus Krisztus.

Előttünk az Ur megterített asztala. Rajta az új-búza első zsengeje; rajta a mi Urunk teste és vére. A földi kenyér kevés ez esztendőben, csak-hogy épen el nem törte az Ur kezünkben «a kenyérnek botját». De az Ur, a mi Idvezítő Jézusunk kínálja örök életnek kenyéréül az ő testét és véréit Megbotránkozzunk-e mi is és hátrafordulva elhagyjuk-e őtet, mint első hallgatói közül sokan, mert «elfogyhatatlan földi kenyeret» keresünk s az olyan kevés?!

Sőt inkább, ha e miatt némelyek hátra állanak: mi menjünk annál közelebb a mi Urunkhoz s ha testével és vérével gazdagon ellát az örök életre, ha nekünk is mindennapi eledelünk ké teszi a mennyei Atyánk akaratán való gyermeki megnyugvást, annyira, hogy őt forrón magunkhoz ölelve Simon Péterrel és a tizenkettővel szólhatunk: «Uram! kihez mennénk? örök életnek bészéde nagyon nálad és mi elhittük és megismertük, hogy te vagy ama Krisztus, az élő Istennek Fija»: — meglássátok hogy a mi Krisztusunk ma is megismétli felséges csudáját és a szükös földi áldások őt kenyérével és két halával ma is megelégti az Isten akaratán megnyugodni kész ezreit és millióit az emberiségnek s juttat morszákat bőségesen azoknak is, a kik nem szántot tak és nem arattak!

Csak-hogy «munkálkodjunk nemcsak az eledelért, a mely elvész, hanem főleg az eledelért, mely megmarad az örök életre s melyet az embernek Fija ad néktek. Mert őt e végre pecsételte el az Atya — az Isten!»

Nagy Károly.

Kegyesség útja.

Idvességes beszélgetés.

(Folytatás.)

Református egyházunk rendtartása szerint kiknek kell és lehet keresztelni?

A papoknak, mert Jézus is a keresztelést az ő tanítványainak rendelte meg, t. i. azoknak, a kikre az evangélium prédikálását is bizta.

Kik vétének Jézusnak ezen rendelkezése ellen?

A pápisták

A pápisták, hogy vétének a Jézus rendelkezése ellen?

Ugy, hogy szükség esetén, ha pap nincsen jelen s a csecsemő halálához közelit, a bábáknak is megengedik, hogy azt megkereszteljék.

A bábáknak miért engedik meg a pápisták a kereszttség kiszolgáltatását?

Azért, mert azt tanítják, hogy a kereszteletlenül elhalt csecsemő az idvességéből kirekesztetik s elkárhozik.

Min alapszik a pápistáknak ez a tanítása?

Azon a hiten, hogy a keresztelés gépies végrehajtása oly rendkívüli erővel bír, hogy az által az ember eredendő bűne s azok a bűnei, a melyeket a keresztelés előtt elkövetett, megbocsátatnak, sőt még a bűnre való hajlandóság is

eltöröltetik. Ezért, a ki keresztelés nélkül hal meg, tehát úgy, hogy bűne nem töröltetik el, menthetetlenül a kárhozat gyermeke.

A kereszttség gépies végrehajtása idvezíthet-e valakit?

Nem idvezíthet senkit. Azt mondja Péter apostol: «Nem az a kereszttség tart meg; a melylyel a test szennyei lemosatnak, hanem a jó lelkiismeretnek Istennel való kérdeződése a Jézus Krisztusnak feltámadása által» (I Péter III. 21.) A mit így kell érteni: a kereszttség csak úgy idvezít, ha a megkeresztelt Istennek a Jézus által kijelentett akaratát megismeri és annak jó lelkiismerettel való betöltésére kötelezi magát.

Elkárhoznak-e tehát a csecsemők, ha valami okból kereszteletlenül halnak meg?

Nem kárhoznak el, mert Jézus nem a keresztvizhez kötötte az idvességet. Lám a Jézussal felfeszített s megtért lator sem kereszteltetett meg, mégis ilyen biztatást nyert Jézustól: «Ma velem lész a paradicsomban.» (Luk. XVIII. 43.) Az isteni kegyelem, jóság és irgalmasság tehát nincsen úgy a kereszttséghez kötve, hogy anélkül az Isten már kegyelmes, jó és irgalmas se lehetne. És ha az urvacora nélkül meghalt csecsemők idvezülnek, miért ne idvezülhetnének a kereszttség nélkül meghaltak is.

Micsoda feltételhez kötötte Jézus az idvességet?

A hithez. Ezért mondja: «A ki nem hiszen elkárhozik.» (Márk. XVI. 16.) E szerint a Jézus nem azokat fenyegeti kárhózzattal, a kik valami okból meg nem keresztelkedtek, hanem azokat, a kik hihetnének s mégsem hisznek.

Református egyházunk rendtartása szerint kiket szoktunk mi a kereszttségben részesíteni?

A csecsemőket

A csecsemőket miért kell a szülőknek megkereszteltetniük?

Azért, mert a csecsemő a születés által embernek születik, nem pedig kereszténynek. Kell lenni tehát olyan szertartásnak, a melylyel előre eljegyeztessenek a Jézus egyházának tagjaivá, hogy aztán mikor felnőnek, annál inkább igyekezzenek a Jézus tudományát megismerni s a szerint élni. Ez a szertartás a Jézus rendelkezése szerint a kereszttség, a mely általános, mindenkire kötelező.

Vannak-e olyan keresztények, a kik azt állítják, hogy a kereszttyén szülőktől született csecsemők megkeresztelése teljesen felesleges dolog?

Vannak ilyenek a sociniánusok.

Mit tanítanak a sociniánusok a kereszttségéről?

Azt, hogy a Jézus által rendelt kereszttség nem minden időre és emberre szól. Ugyanis a kereszttség egy olyan külső jel volt, a melylyel a zsidók és pogányok beavattattak a kereszttyén egyházba, de a kereszttyén szülőktől született csecsemőkre nézve többé ezen jelre nincs szükség s így mindegy akár megkereszteltetik a szülők csecsemőiket, akár nem.

Mit mondunk mi református kereszttyének a sociniánusok ezen tanításáról?

Azt mondjuk, hogy Jézus még azon czélből is rendelte a kereszttséget, hogy az oly tartós

legyen, mint az ő tudománya és hogy azzal minden keresztyénné leendő éljen. Annyival is inkább, mivel a keresztséghez kötött jó t. i. a bűnöknek bocsánatja még a keresztyén szülőktől született csecsemőkre nézve is minden időben szükséges. Tehát tőlük a keresztséget elvonni nem szabad. Ezért nevezik az apostolok is a már keresztyén hívekhez küldött leveleikben a keresztséget azokra nézve is az újjászületés feredőjének.

Hát olyan keresztyének, a kik a csecsemők keresztségét elvetik, vannak-e?

Vannak. Ilyenek az anabaptisták, a kik 7 éves koruknál elébb a gyermekeket nem kereszteltetik meg.

Keresztyéni eljárás-e ez?

Nem, mert a keresztség csak pecsége a bűnök megbocsátásának. Ezt a jótéteményt lehet és kell is a csecsemőkkel közölni.

Helyesen tesznek-e tehát azok a református szülők, a kik csecsemőiket nem kereszteltetik meg?

Nem tesznek helyesen, mert szándékosan zárják ki csecsemőiket a Szentháromság Istennek jótéteményeiből.

Adár.

Hazai krónika.

A székelység megmentése.

A «Vasárnap» hasábjain is többször szóba került a vitéz székely nép helyzete, a mely bizony, ma egy cseppet sem irigylésre méltó. Igen sok községben a lakosság elszegényedett, eladósodott, a terheket nem bírja fizetni. Jövedelme csak annyi van, a miből megélni nem tud; meghalni pedig nem akar. Elmegy tehát idegenbe. Kivándorol más országokba, főleg, az utóbbi időben Oláhországba. Ez a baj már régi, de komolyan eddig nem vették. Csak most kezdettek a székelyek dolgával foglalkozni. Nemrégiben Marosvásárhelyen volt egy értekezlet, melyen arról tanácskoztak, hogy miképpen lehetne a székely népet hazájának megmenteni. Ennek folytán az Erdélyi Kárpát Egylet egy lelkes felhívást bocsátott ki Magyarországra polgárságához, hogy siessenek a székelyek megmentésére.

A hazafias felhívás így szól:

Kérelem a magyar nemzethez!

Az a maroknyi tősgyökeres magyar nép, mely a keleti Kárpátok tövében századok óta védelmezte a magyarság ügyét; az a székely nép, mely a nemzeti jog lobogója alatt erős karral, a szív bátorságával és a faji önérték s historiai öntudat büszkeségével Hunyady János törökverő harcaiban kivívta a székely szabadságot; az a székely nép, mely Mátyás király dicső fekete sergének zömét alkotá; az a székely nép, mely a Bocskay, Bethlen Gábor és legutóbb legendaszerű hősiük, Bem tábornok legkedvesebb katonája volt: nem talál munkát e hazában és száraz kenyeret családja számára. A méhkas, mely másfél ezer esztendőn keresztül e maroknyi népet a sötét

századok hullámveréseiben fentartotta, megtelt. Belőle új rajok tódulnak ki. A szegény nép keletre és délre megy: Oláhországba, hogy kenyeret keressen magának és családjának. Itt aztán elzüllik, elnemzetlenedik.

Hivatalos adatok mondják, hogy az utóbbi 10 év alatt a bérczes székely hazában, a 204 négyszögmértföldnyi területen élő 450.000 székelyből 50.000 székely vett örök búcsút hazájától, hogy családja részére idegen népek durva munkájából keresse meg a mindennapi kenyeret. Ezért husz éve hangzik a panasz, a jajszó a Székelyföldről. Történetek is kísérletek, hogy a magyarságnak ezt a századok óta ledönthetetlen bástyáját és mentővárát, mely erős, mint az a sziklalánczolat, mely festői szép völgyeit, aranykalászos rónáit köríti, megmentésük az elkallódástól, elpusztulástól és a székely nép nemes tulajdonságait, ősi erényeit, családalkotó hajlamát értéksítsük a haza javára.

Csaba vezér hadainak ösvénye ott fehérlik a magyar ég boltozatán. Tehát nyitva még a «Hadak útja» A hazafias áldozatkészség meleg szeretete vigye el ez uton a mi segítő áldásunkat, hogy e mentő akció révén ragyogja be a Székelyföldet a boldogság napja, aranyozza meg népét a jólét öröme, sarjadjon barázdáin új élet s a merre székely szót ringat szárnyain a szellő, az öröm és szabadság vig dala zengjen. Mentő akciónknak ezzel a fohászával keresünk meg mindenkit, hogy ebben a nagy és fáradságos munkánkban segítségünkre legyen s a székely honmentés sikerében részt venni siessen. A legkisebb adomány nagy czélok elérésére segít. *Tehát adakozzék mindenki, mert minden adomány az országunknak, a nemzetnek kamatoz.* Most, az egyszer legyünk nagylelkűek és bőkezűek, hogy a hazafias magyar társadalom e honmentő munkája is eredményes legyen!

Kelt Kolozsvárt, az 1901. július 28-án tartott E. K. E. székely-kongresszusi előkészítő bizottság gyűlésének nevében és megbízásából.

Br. Feilitzsch Arthur,
orsz. képviselő, elnök.

Radnóti Dezső,
főtitkár.

Mai képünkhöz.

Szomorú idők, de egyszersmind dicső napok emlékét újítja meg lapunk mai számának képe. Azon időbe vezet vissza, midőn a protestáns vallás még csirájában volt, s már is elakarták fojtani. Az első reformáczió egyik bajnoka Huss János (szül. 1369.) prágai egyetemi tanár és pap volt. A biblia olvasgatása által jött rá, hogy a római egyház mennyire eltért a Jézus evangéliumától. Meggyőződésének szóval is kifejezést adott és csakhamar számos követője akadt, kiket *huszitáknak* neveztek. Természetes, hogy a római pápa üldöztetni kezdte, mire a husziták fegyverrel védték hitüket. Képünk azon jelenetet örökíti meg, midőn a husziták csata előtt urvacsorát

vesznek. A reformáció első bajnokairól most csak röviden irtunk, mert szeptember hónapban külön cikket fogunk hozni erről.

Vegyes hírek.

A városi utcák. Falusi ember, mikor megy városra, mindig bizonyos irigység fogja el, hogy azok a városiak milyen szép egyenes, sima utcákon járnak, neki pedig sokszor bokáig érő sárba kell járnia. Csakugyan nagyot haladt a világ, s a nagy városok képe egészen megváltozott, mint csak tíz esztendővel is volt ezelőtt. Azonban, a magyar városok még nem érték utol a francia városokat sok dologban, s így pl. Lyon nevű városban, az utcák burkolata egészen üvegből van, a melyek szabályos 8 hüvelyk széles és hosszú koczkákból állanak és oly pontosan illenek egymáshoz, hogy még annyi hézag sem marad köztük, a melyen az esőviz befolyhatna. No, de az üvegből való burkolat még nem a legkülönösebb a világon, a mi csodálatraméltó planétákon. Gwaugut, a legsötétebb Afrika egy városát egy olyan ut szeli át, a melyet teljes joggal lehetne »koponyautnak« nevezni. A nevezett ut hosszában ugyanis, a széleken, egyenlő távolságra karók áldogálnak, amelyek mindegyikére egy emberi koponya van feltűzve, mint a legáltalánosabban használt diszítés. A város mind a hat kapuja előtt, körülbelül tizenkétezer koponyából álló piramis áll, a melyeket az afrikai nap heve már hófehérre sütött. Így írja ezt egy külföldi újság, magunk igaz, hogy nem láttuk.

A palatinus huszárok ünnepe. Ezelőtt éppen 100 esztendővel, a napoleoni világháborúk idején, Ferencz császár alapított volt egy huszár ezredet, melynek tulajdonosává öcscsét, József nádort tette meg, s azt hagyta, hogy az ezred fiait palatinus huszároknak nevezzék. Ez a 12-ik huszárezred, a kik ebben szolgáltak még jobban ismerhetik, mint mi. Száz esztendő leforgása alatt több, nagy ütközetben vettek részt és mindenütt becsületet szereztek a magyar névnek. Így a soiferinói és a königräczi csatában, valóságos hőstetteket vittek véghez. Ennek a derék magyar huszár ezrednek most van a 100 éves jubileuma Lembergben, a főhadi szálláson és Gyöngyösen, a hadkiegészítő kerület székhelyén.

Ferencz József, magyar király a török szultánnak két gyönyörű szürke ménlovat ajánlódokozott. A szultánnak nagyon tetszettek a magyar lovak s uralkodónk szívességét szép levélben köszönte meg.

Lepecsételt vihar ágyuk. Ujabb időben vihar ágyut találtak fel, melyekkel, mikor nehéz idő közeledik, a fellegek felé lövöldöznek és az ágyu szó állítólag, elüzi a terhes fellegeket, s nem lesz jég. Azért mondjuk állítólag, mert a tudósok egy része azt állítja, hogy az ágyuzásnak semmi hatása sincs a fellegekre. Am a hajdumegyei gazdák nem így gondolkoznak, handm szentül hiszik, hogy a viharágyu elüzi az esőt. Mikepéresnek tőszomszéd-

ságában van a debreczeni részvénytársaság szőlőtelepe. Ezen a szőlőtelepen nyolcz viharágyuval azonnal elkezdtek ágyuzni, mihelyt egy kis felleg közeledett. A határban az egész nyáron nem volt eső, a mit a gazdák ennek az ágyuzásnak tulajdonítottak. Ez a körülmény arra bírta a gazdákat, hogy a részvénytársaság ágyuit lepecsételtették és azokkal most már csak akkor lehet lőni, ha nyilvánvaló, hogy a közelgő felhő veszélyes.

Arató ünnep. Töke-Terebesen szép aratóünnepet rendeztek gróf Andrassy Tivadar munkásai. Szalay Béla tisztartó vezetése alatt a munkásoknak 800 főből álló csapata több zenekarral vonult a kastély elé, a melynek terrasán a gróf jelent meg családjával együtt. A grófi családot hatalmas éljenzés fogadta. A tisztartó szép szavakban tolmácsolta az uradalom munkásainak érzelmeit, a mit Andrassy Tivadar gróf lendületes beszédben köszönt meg. Megígérte, hogy a becsületes munkást ezentul is tiszteletben tartja és jutalmazni fogja. Ragaszkodnunk kell — ugymond — a földhöz, mely mindnyájunk megélhetését biztosítja és az Isten áldását, a kenyeret adja. A beszéd után a zenekarok a himnuszot játszották, a mire nagy áldomás és végül táncz következett. A táncmulatságon a grófi család is megjelent.

Szilágyi Dessőt, tudvalevőleg államköltséggen temették el. A temetési költségek 8200 koronát tettek ki.

Megdrótozott anyós. Drótos fazékról még hallottunk, de drótozott anyósról még eddig nem szólott a krónika. Most már ilyen is van Háromszéken Szemerja községben. Sipos Antal ottani jómodú gazda a leánya mellé egy szegény legényvőt kapott, miután az ifjúk szerették egymást. Siposnének nem igen tetszett a dolog, de türte. Sipos elhalván, az asszony most ur akart lenni a háznál és folytonosan kötekedett vejével, Hajdu Imrével. Egyszer olyankor kezdte szidni vejét, mikor ez a malaczkok órrát drótozta, hogy ne turjanak Hajdu elkeseredésében lefogta az anyósát és a két ajakát összedrótozta, hogy az még moczcanni sem tudott. Az asszony persze panaszt emelt veje ellen, de azért széltében beszélnek a megdrótozott anyósról.

A katonák által okozott károk megtérítése. Most, hogy az ország majd minden részében katonai gyakorlatok folynak, szükségesnek tartjuk felhívni olvasóink figyelmét a honvédelmi miniszter rendeletére, az okozott károk megtérítése iránt. Ugyanis Fejérváry Géza br. honvédelmi miniszter nevében a katonai parancsnokságokhoz rendelet érkezett, mely elrendeli, hogy a katonai gyakorlatok közben okozott károkat az államkincstár ezentul csak abban az esetben téríti meg, ha a károsult magánosok vagy hatóságok a kárt a csapatok elvonulása után 24 órán belül jelentik be, mert ellenkező esetben a kincstár nem vállal szavatosságot az okozott kár megtérítéséért.